

POSTANOWIENIE

Dnia 20 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z powództwa Skarbu Państwa – [...] Wojskowego Oddziału
Gospodarczego w W. - następcy prawnego [...] Wojskowego Oddziału
Gospodarczego w K.

przeciwko J. T.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 20
sierpnia 2024 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej
Górze

z dnia 23 marca 2023 r., sygn. akt IV Pa 10/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Zielonej Górze wyrokiem z 11 stycznia 2020 r. (sygn. akt IV P 9/21) w sprawie z powództwa Skarbu Państwa – [...] Wojskowego Oddziału Gospodarczego w W. (następcy prawnego [...] Wojskowego Oddziału Gospodarczego w K.) przeciwko J. T. o zapłatę zasądził od pozwanego J. T. na rzecz powoda Skarbu Państwa – [...] Wojskowego Oddziału Gospodarczego w W. kwotę 17.174,40 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 14 września 2022 r. do dnia zapłaty, z tym ustaleniem, że zasądzoną należność rozkłada na 20

rat, każda po 858,72 zł, płatne miesięcznie do 10-go każdego dnia miesiąca poczynając od miesiąca następującego po uprawomocnieniu się wyroku, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił oraz zasądził od powoda Skarbu Państwa – [...] Wojskowego Oddziału Gospodarczego w W. na rzecz pozwanego J. T. kwotę 1.008 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wyrokiem z 23 marca 2023 r. (sygn. akt IV Pa 10/23) Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na skutek apelacji strony powodowej:

1. zmienił zaskarżony wyrok w pkt I w ten sposób, że zasądził od pozwanego J. T. na rzecz powoda Skarbu Państwa – [...] Wojskowego Oddziału Gospodarczego w W. kwotę 17.174,40 złotych (siedemnaście tysięcy sto siedemdziesiąt cztery złote 40/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 18 kwietnia 2020 r.;

2. w pozostałym zakresie oddalił apelację;

3. koszty postępowania apelacyjnego wzajemnie zniósł.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł pozwany, zaskarżając wyrok Sądu odwoławczego w całości, zarzucając rozstrzygnięciu rażące naruszenie prawa procesowego, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 367 § 3 k.p.c., polegające na rozpoznaniu sprawy przez Sąd Odwoławczy w składzie jednoosobowym, podczas gdy zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r. (sygn. akt III PZP 6/22) rozpoznanie sprawy przez sąd drugiej instancji w składzie ukształtowanym na podstawie art. 15zszs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 z późn. zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.), pomimo że sprawa była rozpoznawana przed wejściem w życie uchwały Sądu Najwyższego to wadliwość powinna skutkować nieważnością również w zakresie spraw rozstrzyganych przed

dniem jej wejścia w życie, ponieważ art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 w takim samym stopniu naruszał prawa stron przed chwilą podjęcia uchwały o sygn. III PZP 6/22.

Z uwagi na stawiany wyżej zarzut, skarżący wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu Okręgowego w Zielonej Górze w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi w innym, właściwym składzie;
2. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;
3. rozpoznanie sprawy również pod nieobecność pełnomocnika skarżącego;
4. na podstawie art. 388 § 1 k.p.c. wstrzymanie wykonania orzeczenia do czasu ukończenia postępowania kasacyjnego;
5. przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., tj. zachodzi nieważność postępowania.

Mając na względzie sformułowane powyżej podstawy kasacyjne, zdaniem skarżącego uznać należy, że w niniejszej sprawie wniesienie skargi kasacyjnej jest konieczne, z uwagi na nieważność postępowania polegającą na rozpoznaniu sprawy przez Sąd Okręgowy w niewłaściwym składzie, o czym mowa w art. 379 pkt 4 k.p.c. Argumentując zasadność przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący wskazał, że istnieje konieczność rozpatrzenia naruszenia przepisów prawa procesowego opisanego powyżej, z uwagi na treść orzeczenia Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r. i konieczność zderzenia jej treści i zapatrywać prawnych ze sprawami rozpoznawanymi przed dniem podjęcia uchwały. W ocenie skarżącego treść uchwały powinna mieć zastosowanie również do spraw rozpoznawanych wcześniej, poza okresem faktycznego zamknięcia sądów i społecznej izolacji trwającej ok. trzech miesięcy, ponieważ prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy jest ograniczone stronom w takim samym stopniu jak stronom, których sprawy zakończyły się przed dniem wejścia w życie przytoczonej uchwały.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona powodowa wniosła o oddalenie skargi kasacyjnej pozwanego oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz strony

powodowej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszej sprawie nie kwalifikuje się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Podkreślenia wymaga także, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do

rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2022 r., I USK 434/21, Legalis nr 2740849).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w niniejszej sprawie oparty został na przesłance nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.). Zdaniem skarżącego, w sprawie zachodzi nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. (skład sądu orzekającego sprzeczny z przepisami prawa) z uwagi na rozpoznanie sprawy w składzie jednego sędziego. Jak jednak wynika z art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich, w sprawach rozpoznawanych według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego; prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawartość lub precedensowy charakter sprawy.

Rozpoznanie sprawy przez Sąd Okręgowy w składzie jednego sędziego było zatem zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Orzekanie przez sąd drugiej instancji w składzie trzech sędziów było fakultatywne. Wykładnia przepisów, do których odwołuje się skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, przyjęta w mającej moc zasady prawnej uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, obowiązuje od dnia jej podjęcia. Wskazana uchwała nie mogła mieć wobec tego wpływu ani znaczenia dla zaskarżonego rozstrzygnięcia, bowiem Sąd w niniejszej sprawie orzekł przed jej podjęciem (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 lutego 2024 r., I CSK 3933/23, LEX nr 3672897, 15 lutego 2024 r., I CSK 4388/23, LEX nr 368635, z

13 sierpnia 2024 r., II USK 305/23, niepubl.). Nie została więc spełniona przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

[ms]